

Sygn. akt I PK 213/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 25 maja 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. Ł.

przeciwko Sądowi Rejonowemu w B.

o odszkodowanie i wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 maja 2010 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 11 sierpnia 2009 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od pozwanego na rzecz
powoda kwotę 1.020 zł (jeden tysiąc dwadzieścia złotych)
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

W rozpoznawanej sprawie ustalono, że powód M.Ł. został mianowany na stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w B. z dniem 1 sierpnia 2002 r. z jednoczesnym powierzeniem mu przez Ministra Sprawiedliwości pełnienia czynności sędziowskich na okres 2 lat. Okresy powierzenia powodowi pełnienia czynności sędziowskich był następnie przedłużone od 1 sierpnia 2004 r. do 31 lipca 2005 r., a następnie od 1 sierpnia 2005 r. do 31 stycznia 2006 r. Pismem z dnia 6 lutego 2006 r. Minister Sprawiedliwości nie uwzględnił kolejnego wniosku o przedłużenie powodowi okresu powierzenia czynności sędziowskich, przyjmując, że ewentualne uwzględnienie tego wniosku może nastąpić po zakończeniu toczącego się przeciwko powodowi postępowania dyscyplinarnego. Dlatego powodowi na mocy art. 135 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm., zwanej dalej pusp) powierzono wykonywanie czynności referendarza sądowego. W dniu 6 kwietnia 2006 r. Kolegium Sądu Okręgowego w B. wyraziło zgodę na zwolnienie powoda ze stanowiska asesora sądowego. Na tej podstawie Prezes Sądu Okręgowego w B. wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wypowiedzenie powodowi stosunku służbowego. Minister Sprawiedliwości uwzględniając powyższy wniosek, pismem z dnia 13 lipca 2006 r. wypowiedział powodowi stosunek służbowy i zwolnił ze stanowiska asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w B. na podstawie art. 134 § 5 pusp.

Powództwo o uznanie tego wypowiedzenia za bezskuteczne ewentualnie o przywrócenie powoda do pracy w pozwanym Sądzie Rejonowym w B. na dotychczasowym stanowisku asesora sądowego pełniącego obowiązki referendarza sądowego przy zachowaniu dotychczasowych warunków pracy i płacy zostało oddalone wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 października 2006 r., Po rozpoznaniu apelacji powoda Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 13 lipca 2007 r., zmienił zaskarżony wyrok i przywrócił powoda do pracy na stanowisko asesora wykonującego czynności referendarza sądowego „w Wydz. Zamiejscowym Wydz. Ksiąg Wieczystych SR w B.” oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.276,61 zł pod warunkiem podjęcia przez niego pracy. Wywiedziona przez

pozwanego skarga kasacyjna od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., I PK 28/08.

Pismem z dnia 23 października 2007 r. powód zgłosił gotowość niezwłocznego podjęcia pracy, której faktycznie podjął w dniu 29 października 2007 r. Następnie w dniu 24 stycznia 2008 r. Kolegium Sądu Okręgowego w B. ponownie wyraziło zgodę na zwolnienie powoda ze stanowiska asesora sądowego i na tej podstawie Prezes Sądu Okręgowego w B. wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wypowiedzenie powodowi stosunku służbowego. Pismem z dnia 22 kwietnia 2008 r. Minister Sprawiedliwości wypowiedział powodowi stosunek służbowy i zwolnił go ze stanowiska asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w B.. Pismo to doręczone zostało powodowi w dniu 6 maja 2008 r., a jego stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 31 sierpnia 2008 r.

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 14.880,66 zł tytułem odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia za niezgodne z prawem wypowiedzenie mu stosunku służbowego i zwolnienie ze stanowiska asesora sądowego oraz kwoty 16.297,66 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w zakresie, który nie został objęty wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 października 2007 r. Pozwany Sąd Rejonowy w B. wnosił o oddalenie powództwa o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia stosunku służbowego oraz odrzucenia pozwu w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za dalszy czas pozostawania bez pracy.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2009 r. oddalił apelację i zażalenie pozwanego Sądu Rejonowego w B. od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w B. z dnia 21 kwietnia 2009 r. zasądającego od pozwanego na rzecz powoda M. Ł. kwotę 14.480,66 zł tytułem odszkodowania (pkt I wyroku), oddalającego zarzut pozwanego w zakresie powagi rzeczy osądzonej (pkt II wyroku), zasądającego od pozwanego na rzecz powoda kwotę 16.297,66 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 października 2007 r. tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (pkt III wyroku), a także nadającego wyrokowi w punktach I i III rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV

wyroku) i umarzającego postępowanie w zakresie cofniętego powództwa (pkt V wyroku).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że zatrudnienie powoda jako asesora sądowego miało charakter bezterminowy. Obowiązek wskazania przyczyny wypowiedzenia stosunku służbowego asesora sądowego wynika z art. 30 § 4 w związku art. 50 k.p. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, podanie przyczyny powinno polegać na podaniu konkretnej i prawdziwej okoliczności uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy. Słusznie zatem uznał Sąd pierwszej instancji, że rozwiązanie z powodem stosunku służbowego bez wskazania przyczyny wypowiedzenia naruszało przepisy o wypowiedzaniu stosunku pracy na czas nieokreślony. W ocenie Sądu Okręgowego, samo powołanie się przez Ministra Sprawiedliwości na pozytywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego w B., o której mowa w art. 134 ustawy o pusp, nie stanowiło wywiązania się z obowiązku wskazania konkretnej i rzeczywistej przyczyny wypowiedzenia. Tak wskazana przyczyna nie dawała bowiem asesorowi żadnej wiedzy na temat okoliczności i przyczyn zwolnienia, co uniemożliwiało ocenę ich zasadności. Skoro w poprzedniej sprawie VI Pa .../06 przywrócono powoda do pracy, uznając, że jego zatrudnienie miało charakter bezterminowy, to w przypadku ponownego wypowiedzenia stosunku służbowego powodowi przysługiwały takie same roszczenia jak pracownikowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (art. 45 k.p.). Dlatego zasadne było zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w wysokości 3-miesięcznego wynagrodzenia, tj. kwoty 14.480,66 zł z tytułu wypowiedzenia bezterminowego stosunku służby z naruszeniem z przepisów o jego wypowiedzaniu.

Prawidłowo też Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo roszczenie o wynagrodzenie za dalszy czas pozostawania bez pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego, powód na stanowisku asesora sądowego objęty był szczególną ochroną trwałości stosunku pracy, ponieważ z mocy przepisu szczególnego Minister Sprawiedliwości mógł zwolnić asesora sądowego po uprzednim wypowiedzeniu za zgodą kolegium właściwego sądu okręgowego. Objęcie szczególną ochroną wpływało na wysokość wynagrodzenia przysługującego przywróconemu do pracy powodowi za cały czas pozostawania bez pracy.

Bezsporne było, że powód pozostawał bez pracy od 1 listopada 2006 r. do 13 maja 2007 r., przeto należało mu się wynagrodzenie za ten okres. Mając na uwadze poprzednio zasądzone sprawie V Pa .../06 na rzecz powoda wynagrodzenie za trzy miesiące pozostawania bez pracy, zgodnie z jego ówczesnym żądaniem w wysokości 14.276,61 zł, Sąd pierwszej Rejonowy słusznie zasądził na rzecz powoda kwotę 16.297,66 zł tytułem wynagrodzenie za dalszy okres pozostawania bez pracy. W tej kwestii nie zachodziła ujemna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, gdyż w sprawie V Pa .../06 powód dochodził jedynie wynagrodzenia za trzy miesiące pozostawania bez pracy, zaś w przedmiotowej sprawie dochodził wynagrodzenia za pozostały (dalszy) okres pozostawania bez pracy. Wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy w przypadku przywrócenia do pracy pracownika podlegającego szczególnej ochronie przed rozwiązaniem stosunku pracy nie jest limitowane. Możliwe jest „dzielenie” takiego roszczenia za poszczególne okresy pozostawania bez pracy i powód z tej możliwości skorzystał. W konsekwencji Sąd Okręgowy oddalił apelację i zażalenie pozwanego.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik Sądu Rejonowego w B. zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności: art. 134 § 5 pusp w związku z art. 30 § 4 k.p., w brzmieniu obowiązującym chwili dokonywania wypowiedzenia stosunku służbowego powodowi na podstawie pisma z dnia 22 kwietnia 2008 r., przez przyjęcie, że oświadczenie Ministra Sprawiedliwości o wypowiedzeniu stosunku służbowego asesorowi sądowemu powinno wskazać inne przyczyny wypowiedzenia, obok zgody właściwego kolegium sądu okręgowego. Zarzucono też naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności: art. 382 oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie istotnej części zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 października 2006 r., V Pa .../06 i powagi rzeczy osądzonej, która wykluczała zasądzenie wynagrodzenia za dalszy okres pozostawania bez pracy, ponad wynagrodzenie zasądzone w poprzednim procesie.

Jako okoliczność uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni art. 134 § 5 pusp w związku z art. 30 § 4 k.p., ze względu na występujące w orzecznictwie sądów rozbieżności w ich wykładni. Z jednej strony

przyjmuje się, że w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, powinna być wskazana konkretna i prawdziwa przyczyna, uzasadniająca to wypowiedzenie, przy czym nie może być ona sformułowana w sposób ogólny lub powtarzać wyrażenia ustawowe (np. uchwała Sądu Najwyższego Całej Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 czerwca 1985 r., OSNC 1985 nr 11, poz. 164 lub wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 645/98, OSNAP 2000 nr 11, poz. 420). Z drugiej strony, odmienne wnioski wynikają z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004r., III PK 4/04 (OSNP 2005 nr 2, poz. 16), w którym uznano, że obowiązek wskazania przyczyny wypowiedzenia w rozumieniu art. 30 § 4 k.p., przy rozwiązaniu stosunku służbowego asesora sądowego na podstawie art. 134 § 5 pusp wystarczy wskazanie istnienia zgody właściwego kolegium sądu okręgowego na wypowiedzenie stosunku pracy asesora.

Ponadto skarga jest oczywiście uzasadniona w części dotyczącej naruszenia wskazanych w podstawie skargi przepisów postępowania wobec pominięcia przez Sądy zarzutu powagi rzeczy osadzonej co do żądania zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i uzasadnienia prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 października 2008 r., V Pa .../06.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B. oraz o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przypisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik powoda wniósł o jej odrzucenie, ewentualnie o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania albo o jej oddalenie jako pozbawionej uzasadnionych podstaw i zasądzenie od skarżącego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego wedle norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje w granicach zaskarżenia, w których Sąd Najwyższy bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, a ponadto także w granicach podstaw skargi kasacyjnej. Te konstrukcyjne wymagania nie zostały wypełnione w rozpoznanej

skardze kasacyjnej w sposób, który umożliwiłby weryfikację kasacyjną zaskarżonego wyroku w jakimkolwiek zakresie. W części zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji oddalającego apelację pozwanego od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądającego na rzecz powoda odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia mu stosunku pracy asesora pełniącego obowiązki referendarza sądowego skarżący w skardze kasacyjnej twierdził jedynie, że „zostało wydane błędne rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie zasadności roszczenia powoda o zasądzenie odszkodowania za wypowiedzenie stosunku służbowego z naruszeniem przepisów o jego wypowiedaniu”. Następnie argumentował, że „jedyną, merytoryczną przyczyną wypowiedzenia stosunku pracy asesora sądowego jest zgoda właściwego kolegium” (art. 134 § 5 pusp), bo taka interpretacja wystarczającej przyczyny wypowiedzenia stosunku służbowego asesora sądowego została zawarta w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004 r., III PK 4/04 (OSNP 2005 nr 2, poz. 16). Tymczasem odmienne stanowisko, zawarte zresztą w rozstrzygnięciu sporu tych samych stron, zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 września 2008 r., I PK 28/08 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 38), przyjmując, że „z żadnego przepisu prawa nie wynika, a wręcz przeciwnie, z art. 134 i 135 Prawa o u.s.p. należy wyprowadzić wniosek, że stosunek pracy asesora sądowego miał charakter bezterminowy, skoro dla jego rozwiązania konieczne jest dokonanie wypowiedzenia”. Skład rozpoznający skargę kasacyjną podzielił wykładnię zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., uznając, że usprawiedliwiała ją argumentacja celowościowo-systemowa wzmożonej ochrony stosunku pracy asesora sądowego, którego stosunek pracy podlegał szczególnej ochronie z mocy art. 134 § 5 pusp, tj. ochronie ponad standardy wynikające z powszechnej ochrony trwałości stosunku pracy. W przypadku stosunków pracy asesorów sądowych ta szczególna ochrona prawa pracy wyrażała się w obowiązku uzyskania (istnienia) zgody kolegium właściwego sądu okręgowego na wypowiedzenie im stosunków służbowych. Tego typu wzmocnienie ochrony trwałości stosunku służbowych asesorów sądowych nie mogło równocześnie wyłączyć (pozbawić) asesorów sądowych powszechnej, tj. przysługującej wszystkim pracownikom ochrony trwałości bezterminowych stosunków pracy, których rozwiązanie zawsze wymaga, między innymi, wskazania

uzasadnionej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę (art. 30 § 4 k.p.). Taka interpretację potwierdzają względy sprawiedliwości, celowości i funkcjonalności przepisów o szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy, które sprzeciwiają się mniej korzystnemu traktowaniu pracowników korzystających z ustawowej wzmożonej ochrony trwałości stosunku pracy niż pracowników korzystających jedynie z ogólnej (powszechnej) ochrony trwałości bezterminowych stosunków pracy wszystkich zatrudnionych. Inaczej rzecz ujmując, skoro z powszechnej ochrony trwałości bezterminowych stosunków pracy wynika ustawowe wymaganie wskazania pracownikowi zwalnianemu z pracy przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie lub rozwiązanie bez wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony (art. 30 § 4 k.p.), to obowiązku zaznajomienia z konkretną przyczyną (przyczynami) wypowiedzenia stosunku pracy nie mógł być pozbawiony zwalniany asesor sądowy, którego stosunek służbowy podlegał szczególnej ochronie prawa pracy, polegającej na możliwości jego wypowiedzenia dopiero po uzyskaniu zgody kolegium właściwego sądu okręgowego (art. 134 § 5 pusp). Oznaczało to, że uzyskanie zgody kolegium właściwego sądu na wypowiedzenie stosunku pracy asesora sądowego nie zwalniało z obowiązku podania asesorowi sądowemu konkretnej przyczyny dokonanego wypowiedzenia (art. 30 § 4 w związku z art. 45 i nast. k.p.), zważywszy że w stanie prawnym adekwatnym do osądzenia rozpoznanej skargi kasacyjnej nie było już przepisów, które mogły w jakikolwiek sposób podważyć bezterminowy charakter stosunków służbowych asesorów sądowych, którzy byli mianowani na czas nieokreślony z upoważnieniem do terminowego (na czas określony) wykonywania jedynie czynności sędziowskich. Upływ terminu powierzenia na czas określony asesorowi sądowemu upoważnienia do pełnienia czynności sędziowskich, tj. uzyskania okresowego prawa do orzekania, tzw. wotum, nie prowadził z mocy żadnego przepisu służbowej pragmatyki sędziowskiej do rozwiązania lub ustania stosunku pracy asesora sądowego choćby dlatego, że każde zwolnienie ze służby asesora sądowego, po uprzednim wypowiedzeniu, wymagało uzyskania zgody kolegium właściwego sądu okręgowego (art. 134 § 5 pusp). Ponadto skarżącemu powinien być znany powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2008 r., I PK 28/08, który był wydany pomiędzy tymi samymi stronami w analogicznej, wręcz

identycznej sytuacji prawnej i procesowej, dlatego zaskoczenie i zdumienie składu orzekającego Sądu Najwyższego wzbudziło ponowne powielanie przez skarżący Sąd Okręgowy tych samych błędów prawnych, które zostały wcześniej prawomocnie osądzone i należycie wyjaśnione w tym wyroku Sądu Najwyższego. W konsekwencji w zakresie tej części zaskarżenia skład rozpoznający skargę kasacyjną potwierdził stanowisko, że dodatkowa szczególna ochrona trwałości stosunku służbowego asesora sądowego, która wymagała uzyskania zgody kolegium właściwego sądu okręgowego na wypowiedzenie, nie pozbawiała ani nie ograniczała zwalnianych ze służby asesorów sądowych z korzystania z zarzutu naruszenia przepisów o ogólnej (powszechnej) ochronie trwałości każdego bezterminowego stosunku pracy, która wymaga, między innymi, podania każdemu zwalnianemu pracownikowi konkretnej przyczyny wypowiedzenia.

Sąd Najwyższy rozpoznał też merytorycznie zarzuty skierowane przeciwko pozostałej części zaskarżonego wyroku dotyczącej oddalenia apelacji i „zażalenia” skarżącego w zakresie zasadności zasądzenia dalszego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy ponad okres, za który powód uzyskał wynagrodzenie w poprzednio prawomocnie osądzonej sprawie o przywrócenie do pracy. W tym zakresie Sąd Najwyższy wstępnie uznał, że oddalenie przez Sąd pierwszej instancji w pkt II. wyroku z dnia 21 kwietnia 2009 r., VI P .../08, „zarzutu pozwanego co do powagi rzeczy osądzonej powództwa o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy” - nie stanowiło orzeczenia o dochodzonym przez powoda roszczeniu o wynagrodzenie za pracę za dalszy okres pozostawania bez pracy, ponad kwotę 14.276,61 zł zasądzoną poprzednim wyrokiem tego Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2007 r., V Pa .../06, w sprawie zakończonej oddaleniem skargi kasacyjnej pozwanego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r. Oddalenie zarzutu pozwanego co do braku powagi rzeczy osądzonej nie rozstrzygało o roszczeniu powoda, który w kolejnym postępowaniu domagał się zasądzenia wynagrodzenia za pracę za dalszy okres pozostawania bez pracy. Taka formuła orzeczenia „oddala zarzut pozwanego co do powagi rzeczy osądzonej powództwa o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy” nie powinna być zamieszczona w sentencji wyroku ani traktowana jako rodzaj zaskarżalnego postanowienia objętego treścią wyroku Sądu pierwszej instancji z

dnia 21 kwietnia 2009 r., bo nie było to postanowienie kończące postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394 § 1 k.p.c., skoro w zakresie tego roszczenia o wynagrodzenie za dalszy czas pozostawania bez pracy powoda Sąd pierwszej instancji wyrokował merytorycznie w pkt III tego wyroku z dnia 21 kwietnia 2009 r., zasądzając na rzecz powoda kwotę 16.297,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Ponadto w zakresie tego roszczenia Sąd drugiej instancji oddalił apelację pozwanego pracodawcy, uznając za nieuzasadnione „żądanie uchylenia zaskarżonego wyroku w zakresie zasądzonego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i odrzucenia pozwu w tym zakresie”. W konsekwencji nie było potrzebnie oddalenie zażalenie na „oddalenie zarzutu pozwanego co do powagi rzeczy osądzonej za czas pozostawania bez pracy”, które w żadnym razie nie było zaskarżalnym postanowieniem o odrzuceniu pozwu wobec nieuwzględnienia zarzutu powagi rzeczy osądzonej.

Kasacyjne zarzuty skierowane przeciwko temu zakresowi zaskarżenia zostały ograniczone do naruszenia „art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.” i nie objęły nawet zarzutu nieważności postępowania apelacyjnego z powodu rzekomego naruszenia powagi rzeczy osądzonej (art. 379 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c.), ani zarzutu naruszenia konkretnego przepisu prawa materialnego (art. 47 k.p.), który został wskazany jako podstawa prawna zasądzenia wynagrodzenia za dalszy czas pozostawania bez pracy, ponad wynagrodzenie za inny (wcześniejszy) czas pozostawania bez pracy, zasądzonego poprzednim wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2007 r., V Pa .../06. Proceduralne zarzuty kasacyjne nie tylko nie uprawniały wniosku skarżącego o rzekomej oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej, ale okazały się całkowicie chybione, ponieważ Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Nie miało zatem miejsca naruszenie art. 382 k.p.c., a ponadto Sąd drugiej instancji wystarczająco i prawidłowo przedstawił stanowisko o bezzasadności zarzutu skarżącego o stanie rzekomej powagi rzeczy osądzonej w zakresie zasądzonego roszczenia wynagrodzenie za dalszy okres pozostawania bez pracy, wobec przysługiwania wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy pracownikom, z którymi rozwiązanie stosunku pracy podlega ograniczeniu z

mocy przepisu szczególnego (art. 47 zdanie drugie k.p. w związku z art. 134 § 5 pusp).

W tym zakresie Sąd Najwyższy zwrócił ponadto uwagę, iż w razie ustalenia, że wypowiedzenie bezterminowego stosunku pracy było nieuzasadnione lub naruszało przepisy o wypowiedzaniu, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli stosunek pracy uległ już rozwiązaniu - o przywróceniu do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu (art. 45 § 1 k.p.). Natomiast roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługuje na podstawie innego przepisu prawa materialnego (art. 47 k.p.) pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy. Wynagrodzenie to w wysokości ustawowo określonej (w art. 47 k.p.) powinno być wypłacone przez pracodawcę ze względu na tę regulację odrębna (przepis szczególny), który stanowi o zachowaniu (przysługiwaniu) prawa do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, będący czasem niewykonywania pracy w rozumieniu art. 80 zdanie drugie k.p. w związku z art. 47 k.p. Oznacza to, że roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy z art. 47 k.p. ma charakter odrębny i niezależny od roszczeń wynikających z art. 45 k.p. Jedynie w praktyce jurysdykcyjnej dopuszcza się orzekanie jednym wyrokiem o przywróceniu do pracy na poprzednich warunkach na podstawie art. 45 § 1 k.p. i zasądzeniu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy na podstawie art. 47 k.p., które zostaje wszakże obwarowane warunkiem uprzedniego podjęcia pracy w wyniku przywrócenia do pracy. Przyznanie takiego „warunkowego” wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy wymaga zgłoszenia przez pracownika przywróconego do pracy gotowości jej wykonywania. Taki obowiązek powstaje dopiero do daty uprawomocnienia się wyroku przywracającego do pracy. Oznacza to, że obowiązek pracodawcy zapłaty wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, także zasądzonego warunkowo w wyroku przywracającym pracownika do pracy, jest uzależniony od materialnoprawnej przesłanki zgłoszenia przez pracownika przywróconego do pracy gotowości do jej świadczenia po uprawomocnieniu się wyroku o przywróceniu do pracy. W szczególności obowiązek nadania wyrokowi z urzędu rygoru natychmiastowej wykonalności nie dotyczy wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy zasądzonego warunkowo na rzecz pracownika w wyroku

przywracającym do pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1986 r., III PZP 11/86, OSNCVP 1987 nr 1, poz. 11). Wszystko to oznacza, że tak jak każde roszczenie o wynagrodzenie także roszczenie z art. 47 k.p. może być dochodzone do pełnej wysokości określonej tym przepisem przed upływem okresu przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy (art. 291 § 1 k.p.). Jeżeli zatem sąd pracy zasądził dochodzone roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy jedynie w części, nie oddalając tego roszczenia w jakimkolwiek zakresie, to pracownik może zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku w części, w której sąd nie orzekł o całości żądania (art. 351 § 1 k.p.c.), albo dochodzić niezasadzonej części wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w innym (nowym) procesie.

Przekładając powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, skoro z miarodajnych ustaleń faktycznych w rozpoznawanej sprawie (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wobec których zarzuty nie mogą być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), wynikało, że w poprzednio osądzonej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 18 października 2007 r., V Pa .../06, zasądził na rzecz powoda kwotę wynagrodzenia za ograniczony czas pozostawania bez pracy, to w nowym postępowaniu poddanym aktualnie weryfikacji kasacyjnej nie było przeszkód do zasądzenia dalszego wynagrodzenia za inny (dalszy) okres pozostawania bez pracy asesora sądowego, którego stosunek służbowy podlegał wzmoczonej ochronie trwałości zatrudnienia na podstawie art. 134 § 5 pusp. W tym zakresie Sądy obu instancji trafnie argumentowały, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2007 r. nie oddalał powództwa o wynagrodzenie ponad kwotę zasądzoną tym wyrokiem i już dlatego nie istniała przeszkoda procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej tym wyrokiem Sądu drugiej instancji „w zakresie przekraczającym zasądzoną kwotę”. W owym procesie, wbrew twierdzeniom zawartym w rozpoznanej skardze kasacyjnej, nie orzeczono o całości roszczenia o wynagrodzenie przysługującego powodowi za cały czas pozostawania bez pracy, bo w poprzednim procesie powód „nie podał wprost jakiego wynagrodzenia chce”, a jedynie nie kwestionował wskazanej przez pozwanego wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Sąd Okręgowy uznał wprawdzie, że „górną granicą jego roszczeń finansowych jest kwota stanowiąca równowartość trzymiesięcznego wynagrodzenia tj. 14.276,61 zł”, którą warunkowo zasądził, nie

oddalił jednak roszczenia o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w jakiegokolwiek jego części. W konsekwencji orzekanie o innym, choć rodzajowo tożsamym, roszczeniu o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy za dalszy okres, nieobjęty poprzednim prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2007 r., V Pa .../06, jako rozstrzygnięcie odnoszące się do innego, bo wedle miarodajnych ustaleń - dalszego okresu pozostawania bez pracy, który w stosunku do pracowników szczególnie chronionych był objęty ustawową gwarancją pełnego wynagrodzenia przysługującego za cały czas pozostawania bez pracy (art. 47 zdanie drugie k.p.), nie było dotknięte kwalifikowaną wadą nieważności z powodu naruszenia powagi rzeczy osądzonej (art. 379 pkt 3 k.p.c.), ani żadną inną proceduralną wadą orzekania.

W zakresie ochrony prawa pracy wynikającej z przyznania pracownikowi szczególnie chronionemu prawa do wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy skład orzekający podzielił pogląd Sądu Najwyższego zawarty w uchwale z dnia 7 listopada 1996 r., I PZP 20/96 (OSNP 1997 nr 11, poz. 188), że takie pełne wynagrodzenie przysługuje także wtedy, gdy wyłączną przyczyną przywrócenia do pracy było naruszenie powszechnej ochrony trwałości stosunku pracy. Przekonują o tym argumenty, że przepisów o wzmożonej ochronie trwałości stosunków pracy nie można interpretować w taki sposób, że zachowanie szczególnego warunku rozwiązania stosunku jakoby oznacza, iż pracownik szczególnie chroniony traci gwarancje wzmożonej ochrony trwałości konkretnego rozwiązania stosunku pracy. Taka restrykcyjna interpretacja szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy byłaby zwiężająca i sprzeczna z zasadą nieróżnicowania sytuacji prawnych w stanach faktycznych objętych normą prawa pracy która nie przewiduje takiego różnicowania. Pracodawca, który zamierza rozwiązać stosunek pracy podlegający szczególnej ochronie prawa pracy powinien zatem dochować najwyższej staranności w przestrzeganiu wszystkich zarówno szczególnych, jak i ogólnych (powszechnych) norm prawa pracy pod rygorem zapłaty wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy (art. 47 zdanie drugie k.p.). Uzasadniało to wyrażenie poglądu, że zasądzenie prawomocnym wyrokiem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w ograniczonym okresie na rzecz pracownika przywróconego do pracy, któremu z tytułu szczególnej ochrony trwałości stosunku

pracy przysługuje pełne wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy (art. 47 zdanie drugie k.p.), bez równoczesnego oddalenia powództwa o to wynagrodzenie w pozostałym zakresie nie stanowi powagi rzeczy osądzonej w sprawie o dalsze i nieprzedawnione wynagrodzenie za inny okres pozostawania bez pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił niemającą usprawiedliwionych podstaw skargę kasacyjną w zgodzie z art. 398¹⁴ k.p.c., orzekając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c.

/tp/